

Efterat Committeeen for Opførelsen af et Museum for Thorvaldsens Værker

i længere Tid har imødefaet det Tidspunkt, da det til samme overdragne Hørv vilde være fremrykket saa vidt, at en Beretning kunde anses betimelig, unblader Committeeen ikke nu, da et saadant Tidspunkt antages at være naaet, at efterkomme den Forpligtelse som i denne Henseende paahviler den.

Det vil ikke findes upassende, at denne Beretning meddeles i al Korthed en Udsigt over Det, der er bleven virket for Foretagendet fra første Begyndelse af.

Det er nu over to Aar siden — i Januar 1837 — at den første Indbydelse blev udstedt, hvorved Subscription aabnedes til Opførelsen af et Thorvaldsens Museum. Forholdene tilstod dengang endnu ikke at yttre sig med Bestemthed om Omfanget af den Gave, som Thorvaldsen havde tiltænkt sit Fædreland; og det var at forudsæe, at Man vilde i den givne Rundgjørelse faa mange fornuftige eller ønskelige Oplysninger, Nogle vel ogsaa vilde betragte det gjorte Skridt som ubetimeligt. De, som vare nærmere bekendte med Forholdene, maatte imidlertid betragte Sagen anderledes. Ligesom de holdt sig overbeviste om, at Udsigten til at komme i Besiddelse af en vort verdifulde Stat af Kunstværker vilde — ogsaa vrist i det Fjerne — vække levende Interesse hos Mægborgere, saaledes kunde de ikke omtvile den Virkning, det vilde have paa Kunstnere naar han saae sin Hensigt forstaaet og paasjønnet af sine Landsmænd.

Dette Haab blev heller ikke besværet. Saavel i Hovedstaden som i Provindserne modte Foretagendet velvillig Understøttelse i mange Kredse; og undertegnede, i Generalforsamlingen den 21de Juni 1837 valgte, Committee for Oprettelsen af Thorvaldsens Museum bekendtgjorde under 18de Juli næstefter, at de indsendte Subscriptionslister uoviste et Beløb af 61,600 Rbd. tegnede Bidrag. Dette Beløb er senere vort indtil 68,550 Rbd., deels som Bidrag eengang for alle, deels som treaarig Bidrag. Saavel hine som det første Aars og en stor Deel af andet Aars Contingent af disse ere opkrævede med 46,950 Rbd., hvilke forrentes af Banken og Sparekassen.

Af Thorvaldsen blev Efterretningen om det begyndte Foretagende modtaget med levende Interesse. I Breve, hvis Indhold i sin Tid er bleven offentlig meddelt, yttrede han sin Glæde over den Velvillie, hvorved hans Landsmænd vare komne Opfyldelsen af hans Yndlingsønske imøde; og han erklærede: at ikke alene hans egne Arbejder, men ogsaa hans hele rige Samling af Kunstværker af forskjellig Art vare bestemte at tilhøre det vordende Museum. — Efterat den ovenfor nævnte Committee havde opfyldt den Pligt, at tilmelde Thorvaldsen det truete Valg samt hvad hidtil var udrettet for Sagen, oversendte han en Afkrift af et i Rom under 24de August 1837 oprettet Testament, ved hvilket „alle ham tilhørende Kunstgjenstande — saavel de, der allerede ere her i Hovedstaden, som den langt større Deel deraf, der endnu er i Rom — tilligemed den Tilvært, de endvidere i hans Levetid maatte erholde, det hele bestaaende af Statuer og Vasrelieffer i Marmor og i Gips, antike Vaser, ufskaarne Stene, Paster, Bronzer, Terracotter, Medailler, Malerier, Pragtværker, stude Kobberplader, løse Kobber og Lithographier, Haandtegninger, Bøger og af hvilke som helst andre antike og moderne Gjenstande der henhøre til Videnskaberne og de skønne Kunster — stjæntes til Staden Kjøbenhavn, til at udgjøre et særskilt Museum, hvis Samlinger ikke maae formindskes, deles eller forandres, imod at et passende, særskilt og brandstikret, Locale dertil indrettes.“

Saa langt overstiger Udstrækningen af den Gave, Fædrelandet skal have den store Kunstner, at talke for de Forventninger, med hvilke Foretagendet fra først af var begyndt. Men til Sagens videre Fremme og endelige Afgjørelse maatte Thorvaldsens Tilstedeværelse anses for høist ønskelig. Selv yttrede han ligeledes skriftligt: „at han meer og meer indsaae, hvor nødvendig hans Nærværelse var i Kjøbenhavn for den endelige Afgjørelse af hans Anliggender, og at han haabede, snart at indløse det Løfte, hvis Opfyldelse kun alt for længe var udsat.“

Efterat den Efterretning var modtaget, at Museet var bestemt til at blive Staden Kjøbenhavns Eiendom, blev det nødvendigt for Committeeen at søge Forbindelse og Samvirken med Communens Bestyrelse. Men forinden de fornødne Skridt i denne Henseende kunde blive foretagne, blev fra Magistratens Side en officiel Meddelelse af Gavebrevet i lovgyldig Form anset nødvendig. Med saameget større Vælgelse saaes Thorvaldsens Ankomst imøde, og under Forventningen heraf maatte en midlertidig Standsning indtræde i Committeeens Virksomhed.

Efter 19 Aars Fraværelse steg Thorvaldsen i Land paa Kjøbenhavns Lodbod, Mandagen den 17de September 1838; og Committeeen undlod ikke, medens almindelig Jubel modtog den store Kunstner, at bringe Sagen paany i Mægborgeres Erindring.

Efterat have gjort sig bekendt med Committeeens Forhandlinger, overdrog Thorvaldsen til den, ved Siden af dens tidligere Virksomhed, at overtage et midlertidigt Tilsyn med Opbevarelsen af de allerede her værende Gjenstande af det vordende Museum, Billedhuggerarbejder, Malerier, Udsager, Bøger m. M., og at besørge en nøiagtig Fortegnelse deraf over affattet. Paa Committeeens Andragende er en Række af Værelser paa Christiansborg Slot allernaadigst indrømmet til disse Sagers midlertidige Opbevaring, forsaavidt som Rummet tillader det, saa at der vil kunne blive Leilighed for Kunstens Dyrkere og Venner til paa hensigtsmæssig Maade at tage dem i Disposition indtil Museumsbygningens Fuldførelse.

Efter Overlæg med Thorvaldsen har Committeeen endvidere foretaget de fornødne Skridt til at erhverve Eneret paa at lade forfærdige og udsælge Afstøbninger i Gips af de Thorvaldsenske Arbejder, Statuer og Vasrelieffer, hvoraf Indtægten vil paa en eller anden Maade blive sat i Forbindelse med Museets Lære.

Da en Fond er henlagt til Frue-Kirke, til Fuldbærelse af den paabegyndte kunstneriske Decoration, navnlig til Anskaffelse i Marmor af de Kunstværker, som endnu kun findes i Gips, hvilken Fonds Anvendelse har været udsat efter Thorvaldsens Ankomst til Fædrelandet, saa har det academiske Consistorium, som Kirkens Patron, modtaget det Tilbud fra Kunstnerens Haand, at de tolv Apostel-Statuer i Marmor (af hvilke de ti allerede for nogle Aar siden ere førte hertil) og ligeledes fire Statuer af Profeter, hvis Modelering endnu forestaaer, overlades Kirken, enhver for 1000 Specier, som er det omtrentlige Beløb af Kunstnerens eget Udlæg. De 32,000 Rbd., som ville indkomme for disse Arbejder, har Thorvaldsen anmodet Kirkens Bestyrelse at udbetale til undertegnede Committee, som Indtægt for Museet. Ved Kongeligt Rescript af 17de November er Universitetet bemyndiget til at modtage det nysnævnte Tilbud, og Museets Capital er saaledes, ved dets Stifters Høimodighed for det første forøget med en Tilvært af 20,000 Rbd. for de færdige 10 Apostler i Marmor. En anden Sum af omtrent 3000 Rbd., der i sin Tid er tilveiebragt ved privat Subscription som Betaling for tvende Vasrelieffer i Marmor for Frue-Kirke, har Thorvaldsen ligeledes henviist til Museets Capital, efter det fornødne Fradrag til Arbejdernes Fuldførelse, hvorefter den vil blive omtrent 2000 Rbd. Endelig har Hs. Majestæt Kongen — næst at tillade, efter derom yttret Døst af Thorvaldsen, at Christus-Statuen, som i sin Tid er bleven bestilt til Slotskirken og betalt af Finantserne, maa overlades til Frue-Kirke — allernaadigst bestemt ved Resc. af 25de Decbr., at de 16,000 Rbd., der blive at refunderes Finantserne af Kirkens Bygningsfond, anvises Museet til Indtægt.

Den samlede Sum, som saaledes er deels indbetalt deels anmodet for Committeeen, beløber sig for Tiden med paaløbende Renter til 119,400 Rbd., den allerede indbetalte Sum med Renter til 67,800 Rbd.

Et andet væsentligt Skridt til Sagens Fremme, hvilket betinges af Thorvaldsens Tilstedeværelse, var et lovføreligt Gavebrevs Udstedelse. Ogsaa Giveren var det magtpaaliggende, at faae dette bragt i Orden; og uopfordret besørgede han derfor, saasnart han var kommen i Nøiagtighed, forfattet et Gavebrev og Testament, som er en Gjentagelse og Bekræftelse af det af ham i Rom under 24de August 1837 udsærdigede, underfret Documentet den 5te December 1838, og sendte det, efter under 8de næstefter erhvervet allernaadigst Confirmation, den 11te s. M. til Kjøbenhavns Magistrat med Anmodning om, at den og Stadens deputerede Borgere vilde, i Forening med Committeeen for Museets Drettelse, kraftigen virke til, at det af ham tilsigtede Die med saasnart som muligt kunne vordes opnaaet.

Ifølge heraf underrettedes Committeeen ved Magistratens Skrivelse af 24de December s. A. om, at To af Magistratens Medlemmer og Tre af de 32 Mænd vare udnævnte til at tiltræde Committeeen; og man stod i Begreb med at henvende sig til Hans Majestæt Kongen med allerunderdanigst Ansøgning om, at en Byggeplads maatte blive overladt, for at de fornødne arkitektoniske Planer derefter kunde søges tilveiebragte.

Dette Skridt blev forekommet ved Skrivelse fra Slotsbygningens Commissionen, som tilmeldte Committeeen, at det havde behaget H. M. Kongen under 4de Januar d. A. allernaadigst at stjænke til Indretningen af det Thorvaldsenske Museum, den Deel af Christiansborg Slots Bygninger, som ligger mellem Slotskirken, Prinds Jørgens Ridebane og Canal, med Tilhørende Gæstgæstehus, at Tegning-

gerne til Bygningens Indretning for dens nye Bestemmelse skulle forelægges H. M. Kongen til allernøiagtigste Approbation.

Efterat Committeeen havde, efter Anmodning, modtaget Beretning af 8de Januar fra dertil udnævnte sagkyndige Mænd blandt dens Medlemmer og de Delegerede om Bygningens Fortrin og Mangler, og ligeledes Thorvaldsens skriftlige Erklæring af 5te Januar om, at den stjæntede Bygning var aldeles svarende til hans Døst, samt efterat det var bleven efter allernøiagtigste Befaling meddeelt Committeeen, at Tilladelse til at benytte enten Frederiks Kirke-Pladsen med derpaa staaende Kludera eller nogen Deel af Rosenborg-Have til Byggeplads for Museet ikke vilde kunne ventes, — blev, ved Skrivelse af 18de Januar forskjellige Meningsyttringer om Sagen indsendt til Communebestyrelsen. Committeeen var nemlig enig i, at der burde aflægges allerunderdanigst Talsigelse til Hs. Maj. Kongen for den stjæntede Bygning, samt at der ufortøvet maatte søges tilveiebragte Planer og Overslag til Bygningens hensigtsmæssigste Indretning. Men Pluraliteten af Committeeens Medlemmer fandt sig derhos, paa Grund af hvad der af Pluraliteten af de Sagkyndige var bleven erklæret om Mangler ved Bygningen, der itun for en Deel vilde kunne ventes afhjulpne, og af særligt Hensyn til Committeeens Stilling til Subscribenterne, forpligtet til at andrage paa, at der til samme Tid søgtes tilveiebragte Planer til en fra Nyt af opført Museumsbygning til en Byggesum af 200,000 Rbd. for en Sammenligning, saavel med Hensyn til Fortrinlighed som til Bekostelighed derefter kunde anstilles med tilborlig Nøiagtighed. Med Hensyn derimod til Thorvaldsens bestemte og gjentagne mundtlige og skriftlige Erklæring, at han i alle Henseender var tilfreds med den ommeldte Bygning, hvori, efter hans Yttring, alle hans Kunstværker kunde rummes og med ønskelig Beskyning opstilles afgave Medundertegnede Collin, Scavenius, Prangen og Koch, af hvilke vi to sidstnævnte ansaae os ligesaa overbeviste om, at den stjæntede Bygning kunde indrettes passende til den tilsigtede Bestemmelse, som vi fandt det iøvnsaldende at en saadan Indretning ved de staaende Bygningers rigtige Afbenyttelse vilde udfordre betydelig ringere Beføstninger end Opførelsen af en aldeles ny Bygning af lignende Størrelse, den Erklæring, at Man ubetinget og med Tak burde modtage dette betydelige Bidrag til Hensigtens des hurtigere Opnaaelse, og at Committeeen rettest maatte indskrænke sig til at tilveiebringe Planer og Tegninger til den af Kongen stjæntede Bygningens passende Indretning.

Communens Bestyrelse erklærede sig, i Skrivelse af 28de Januar, enig med Committeeens Minoritet, og dennes Pluralitet fandt i denne Erklæring Grund til at frasælde Døstet om videre Skridt, hvorved Valget kunde blive forbeholdt imellem Planer til en ny Bygning og en Ombygning af den forhaanden værende.

Saavel Communebestyrelsen som Committeeen har derefter aflagt sin allerunderdanigste Tak til Hs. Maj. Kongen for den modtagne Gave.

I Erkjendelse af et Associations-Forhold som har dannet sig imellem Communens Bestyrelse og Committeeen, har Hiin i Forening med Denne truffet Foranstaltninger til at tilveiebringe arkitektoniske Planer og Overslag til den omhandlede Bygningens Indretning. Dm- sorgen herfor er nemlig overdraget til en Commission, bestaaende af Oberst v. Prangen, Etatsraad Koch, Professor Hetsch, Capitain Schaper, Bygnings-Inspecteur Friis og Bygnings-Conducteur Bindesbøll, hvorhos det er overladt til denne Commission, i Tilfælde af Meningsulighed, at indsende forskjellige Planer. Committeeen har derhos paataget sig at honorere de Arbejder, som af Commissionen findes at fortjene Dm-mærksomhed.

Committeeen har endnu kun at tilføie, at videre Bidrag til Værkets Fuldførelse modtages af Enhver af Uudrettede; ligesom vi ikke lade ubemærket — hvad Leilighedsvis er bragt i Erfaring — at ikke faa af de ældre Subscriptionsplaner ikke ere komne Committeeen tilhænde. Dette vil være Tilfælde med de Subscribenter, hvis Bidrag ikke hidtil ere blevene opkrævede.

Committeeen for Oprettelsen af Thorvaldsens Museum, den 18de Marts 1839.

Collin. H. M. Clausen. J. Thiele. Freund. Schouw. Hetsch. Bisjen. Scavenius. Samst. H. Puggaard. v. Prangen. C. J. Thomsen. Koch.